

**ÄITEEN HAASTATTELU 18. JA 19. HELMIKUUTA 1981
ILMAJOELLA
haastattelijana Veli**

Purettu nauhalta 19.11.2001

Veli: No niin !

Äitee: Mitä ?

Veli: Ihan ensimmäiseksi mä haluaisin tietää sen mitä moon aikaisemminkin sulta tentannut: Sun isä ja äiti ja niiden isä ja äiti. Niin pitkälle kuin sä muistat.

Äitee: Äiti oli Hilma Matilda Kivistö omaa sukua Yli-Jussila. Isä oli Jaakko Kivistö. Äitin vanhemmat oli Yli-Jussilan Juho ja Marja.

Veli: Onko neki ollu Ilmajoelta?

Äitee: Oon. Se on siinä Osuuskassan paikkeilla niiden koto ollu.

Veli: Eikös siinä oo asunu ne Eevi ja Lempi täti

Äitee: Ne on asunu siinä Piirroon marketin kohoralla . Siinä on ollu sellaanen pieni tupa, johona ne on asunu

Veli: Mitä nää Eevi ja Lempi täti on ?

Äitee: Ne on äidin siskoja. Eevi täti oli nuorin ja se ei ollu naimisis ollenkaa. Sitte oli Penttilän Lempi-täti ja Lopen Maria oli Oululaasis.

Veli: Siis montako niitä siskoja oli yhteensä?

Äitee: Äiti, Heikkilän, Lopen, Eevi-täti, Lempi-täti: Viis yhteensä

Veli: Ja sun äiti, mikä se oli ikäjärjestyksessä?

Äitee: Se oli - kolmanneksi vanhin. Ensin oli Lopen täti, sitten oli Heikkilän täti, sitten äiti, sitten Lempi täti ja Eevi-täti oli nuorin.

Veli: Ja siitä sitte vielä taaksepäin

Äitee: Niitä minä en muista, mihinä ne on asunukkaa mun mummani vanhemmat.

Veli: Entäs sitte tää sun isä Juho Kivistö?

Äitee: Sehän oli isän veli, se väkkäri. Mun isä oli Jaakko Kivistö ja kolmas veli oli Mikko Kivistö. Sitte oli Rintasalon täti, Mariako se oli. Eiku Liisa se oliki vissihin no joo. Armin ja Martin ja Einon ja niiren äiti. Niitähän on palio

Veli: Eli niitä oli neljä: Kolme poikaa: Mikko, Jaakko, Juho ja yksi tyttö tämä Liisa. Mitens sitte tämän Jaakko Kivistön vanhemmat?

Äitee: Se oli Mikki Kivistö sen isä. Sekin on asunu Ilmajoella.

Veli: Mitens sitte tän Mikin vaimon nimi eli sun mumma

Äitee: Sitä minä en muista

Veli: Tää onkin aika mielenkiintoista. Tää Mikko nimi on aika monessa polvessa eli sun isoisä oli Mikki, isän veljen nimi oli Mikko

Äitee: Sitte on vielä tämä Ilmajoen Kisailijoiden pikku Mikko, sen isä oli tämän Mikko Kivistön poika. Se oli niinku kolomannes polovess Mikko.

Veli: Eli sun isän veljen nimi oli Mikko, sen poika oli Mikko ja sen poika on tää elossa oleva Mikko Kivistö

Veli: No tuota. Ookko sä asunu koko ajan tuos samas paikas missä nyt on Kalliomäki.

Äitee: Joo-o. Se on sillon ollu ihan uusi se talo, kun mä oon syntyny. Minä oon ensimmäinen joka sielä on syntyny.

Veli: No mikäs sun sisarustes ikäjärjestys on?

Äitee: Helemi, Siiri, Katri, Vieno, minä ja Lempi, joka on nuorin.

Veli: Mihinkäs tää Hemppu-täti kuoli?

Äitee: Se kuoli syöpähän niinku Vienoki

Veli: Ja poikia ei ollu ollenkaa?

Äitee: Kaks poikaa on ollu, mutta ne on pienenä molemmat kuollu. Toinen on ollu vähä toisella vuodella ja toinen on ollu sylivauva. Ne on ollu mun ja Vienon väliltä ja Vienon ja Kaisun väliltä. Veikko ja Toivo.

Veli: Mihinkä ne kuoli?

Äitee: No ku emminä tierä, ku siihen aikaan ei palio lääkäriiskää oltu. Mummielestä äiti sanoo että aivokalvontulehrus.

Veli: No sä sanoot että se oli just uus taloo ku sä synnyyt

Äitee: Joo-o. Se on ollu siinä paikalla se vanha taloo, niin mä käsitän ainaki, mihinä ne on syntyny ne muut.

Veli: Se oli 1936 kun sä menit kihloihin ja 1937 naimisiin. Mikä se päivä oli?

Äitee: 4.4.37 Sinä talvena on tuo ryijy tehty.

Veli: No sitte ku te menittä naimisiin niin mihinkä te muutitta.

Äitee: Ensin oltiin tuola Pietarsaa...Tuola tuola. Eiku tuolla Kovjoella. Kovjoella oltiin muutama kuukausi ku isä oli sielä lomiam tekemässä.

Veli: Niin mitä lomiam. Oliko isä silloin jo rautateilla

Äitee: Joo-o asemamiehen lomiam. Se oli 1936 mennyt rautateille Ilmajolle asemamiesharjoittelijaksi. Jo ennen kuin me mentiin naimisiin

Veli: Kauanko te olitte sielä Kovjoella?

Äitee: Jotain kolme kuukautta, kesään 1937. Juhani oli sellanen pieni. Sielä laattias maattihin ja sielä oli karpääsiä.

Veli: Oliko se sitte 1938. Juhani on syntynyt 1937

Äitee: Se oli sinä vuonna kun Juhani oli pieni.

Veli: No mitens sitte kun te menitte naimisiin huhtikuussa 1937 ja vuoden päästä Kovjoelle 1938. Missä te asuutte sitä ennen?

Äitee: Kivistöllä asuuttihin, kotona asuttihin, sielä Juhani syntyy ja sielä moomma ollu hetken aikaa.

(Ulla : koko koo koo ko koo koko koo koo ko koo Veli : Ulla ,Oo ny hilijaa)

Äitee: Sitte me tultihin takaasi sinne kotiam ja isä haki Seinäjoelle asemamiehen paikkaa ja se sai sinne ja sitte me muutettihin Seinäjoelle. Moomma ollu sielä kolme vuotta vissihin. Sielähän on Tapani ja Immu syntynyt

Veli: Missä Seinäjoella asuutte?

Äitee: Sielä Kallioolla. Kallion Niilon taloolla. Sielä Kapernaumilla vuokralaasena omakotitalossa. Se oli pakkamestari joku, rautatieläinen kans. Ek sootieny että mollahan Seinäjoellaki asunu

Veli: En, enkä moottuota Kovjokeakaa tietäny. Siitäkös se tuloo kun nuosta perunoosta sanotahan jotta ne on Kovjokisia

Äitee: Joo-o. Sieltä tuotihin pienillä pussilla muutamia pernoota kun sielä ostettihin kun ne oli meirän mielestä niin hyviä. Ne punapernat ne on Kovjokisia

Veli: Ai siitä se nimi tuloo

Äitee: Joo-o Siitä se tuloo

Veli: No sitte. Seinäjoella syntyy Immu ja Tapsu.

Äitee: Joo-o. Isä oli välillä Haapajärvellä komennuksella sieltä Seinäjoelta päin. Mä muistan aina kun Juhani sanoo ” Isä on Haapavärvellä”. Se ei osannu sanoa.

Veli: Missä päin se Haapajärvi on

Äitee: Sehän on sielä pohjooses päin. Emmä ihan tarkka muista

Veli: No entäs sitte sen jälakehen, mihinkäs sitte muutettihin

Äitee: Sitte muutettihin tänne Ilmajolle, kun isä osti Salamin suutarilta tuon pikkutuvan, joka on Palonkyläs.

Veli: Onko se vielä pystyssä se tupa?

Äitee: Oo-on. Se on sieltä ny se Uljas kuollu, joka on siinä yksin asunu kauan aikaa monta vuotta. Kiviharjun Uljas. Kiviharjun Matille ja Maijulle se myytihin se taloo sitte. Sitte me muutettiin Kivistölle.

(Ulla: Mitä tossa lukee, mitä tossa lukee isä)

Äitee: Sielä on syntyny Lissu ja Helena ja Heikki ja Erkki ja Veli. Viis sielä on syntyny sielä pikkutuvalla.

Veli: Oonko minäki syntyny pikkutuvalla?

Äitee: Joo-o. Pekka on ensimmäänen, joka on syntyny Rantalopella , ku me muutettiin, ku Hemppu kuoli niin äidille sinne kaveriksi vuonna 1950. Se kohta puolihin syntyy sen jälkehen ku me sinne muutettiin. Ei me sielä sitte kovin kauaa ollukkaa.

Veli: Oliko se pikkutupa oikeen meidän omistuksessa

Äitee: Joo-o, isä osti sen. Se on ollu oikeen meidän oma. Sielä on ollu aharasta voi että sentähän. Ku sitä ajatteloo jälkehenpäin, jotta kuinka sitä on voinu päriätä ku niin monta muksua on ollu.

Veli: Montako lasta siinä sitte oli enimmillään?

Äitee: Juhani, Tapani, Immu, Lissu, Helena, Heikki, Erkki ja Veli: kahareksan

Veli: Niin ja ne on kaikki ollu siinä vaiheessa vielä kotona. Juhani oli kymmenen kun mä synnyin.

Äitee: Sieltä ne kuluki kansakoulua Juhani ja Tapani.

Veli: No sielä te olitta sitte sodan aikanaiki?

Äitee: Me asuttihin silloon Seinäjoella. Sieltä me oltiin sotaa paossa Kalliomäessä Lahdenkylässä, ku niillä oli sielä omakotitalo.

(Äiteen elämäkerran 1987 mukaan Seinäjoella asuttiin 1938 - 1941)

Veli: Kalliomäet ei silloin vielä asunu Rantalopella?

Äitee: Joo-o. Ne oli vuokrallaki siinä hetken aikaa ku Isä kuoli. Sitte ne muutti takaasi Lahdenkylähän ja sitte ne osti sen

Veli: Sitte vasta ku Rantalopen mumma kuoli. No sitte ku te asuutta pikkumökillä niin eikö se ollu osittain kans sodan aikaa?

Äitee: No kyllä se oli kans. Sielä me oomma ollu.

Veli: Missä isä oli sodan aikana ?

Äitee: Se oli Seinäjoella asemamiehenä ja junamiehenä. Sen

ei tarvinnu mennä sotahan

Veli: Mä oon syntyny siis sielä pikkumökillä

Äitee: Se on nyt tyhjänä sitte ku sieltä kuoli se Uljas viimeenen asukas. Juhani koo sitä haaveeli kesämökiksi, mutta emmä tiedä yhtää kuinka se myydään. Sillä on yksi tytär sillä Uljaksella johonaki Kemis

Veli: Onko siinä muuta ku yksi huone?

Äitee: On siinä kaksi ja alkovi sitte vielä. Sinne on tehty nyt sitte jäläkihin sen jälkeen ku ne muutti sinne niin pieni lisärakennus. Vaihdettiin keittiön paikkaa nyt sitte joka oli kamarina

Veli: Eihän siinä yläkertaa oo?

Äitee: Ei

Veli: Se on ollu tosi ahdasta sitten

Äitee: Joo kyllä. Sitä ku ajatteloo, jotta kuinka sitä on makuupaikkaki löytyny hyvänen aika ku kymmenen henkiä oli niin pienes

Veli: Tuota, 1952 te muutitta tähän? Mitä sä sanoot että tää on ollu puolivalmis

Äitee: Niin tai 1951, koska Lasse on syntyny 1952 ja Lasse on ensimmäänen joka on syntyny täälä. Tää on ollu sellaanen kehikko vain ja vesikatto on ollu. Ei ollu väliseiniäkää oli ulkoseinät vain. Peltokankahan Martti lähti Amerikkaan ja myi tämän talon.

Veli: Tiedät sä keltä se on ostanu tän. Kenen maita tää on ollu

Äitee: Ylilaharen Veikon. Joo-o ja se on kuulemma katunu kovaa ku se on tämän myyny tän plassin. On näin hyvällä paikalla maata täs

Veli: Johtuuko se siitä ettei koskaa oo kovin hyvät välit ollu isällä ja Veikolla

Äitee: En tierä, olisiko se siitä ollu sitte vihaanen

Veli: Oliko tuo ulkorakennus jo sitte rakennettu?

Äitee: Ei. Se on meirän aikana tehty. Ei sitä silloon ollu mitää ulkorakennusta.

Veli: No mikä sitte oli seuraava vaihe. Jossain vaiheessa lähdettiin Pietarsaarehen

Äitee: Mä en sitä oikeen muista tarkasti, missä vaiheessa me muutettihin

Veli: Sinä aikana tää oli vuokralla

Äitee: Joo-o Kauppilan Manulla, kuorma-autoilijalla. Tapani ja Immu oli sitte kaharen täälä koulus ja ne asuu tuola kamaris. Sinä vuonna ky Tapani on päässy ylioppilaaksi niin

silloon Tapani on ollu täälä

Veli: Minäs vuonna se on ollu. Nyt mä muuten muistan se on ollu 1956, koska silloin oli tuo presidentin vaali ja mä muistan niin selevästi ku radiosta luettiin että ” Kekkonen, Kekkonen, Kekkonen, Kekkonen, Kekkonen, Kekkonen, Fagerholm, Fagerholm, Fagerholm, Kekkonen” Se oli aika jännää aikaa. Ja silloin oli suurlakkokin.

Äitee: Joo mä muistan ku Lissu oli silloin Vaasas. Se oli Siirilän tyttären kaverina ja se ei päässy sieltä poiskaa. Sen piti olla siellä monta viikkoa ku tuli lakko

Veli: Mä muistan ,että meille hamstrattiin jotain ruokaaki. Se on siis ollu 1956. Se sopii, koska mä oon 1954 menny kouluhun. 1956 mä oon ollu just kolomannella kuokalla. Mä muistan, että mä oon kolomannelle luokalle menny

Äitee: No se täytyy sitte olla. Se on niin hämäränä se Pietarsaaresoloaika

Veli: Ja Juhani oli silloin tupakkitehtaalla töissä

Jatkoa 19.2.81

Veli: No nyt siis tarkennetahan: Pietarsaarehen on muutettu jouluna 1955 ja Heikki ja Helena muutti jo syksyllä 1955 ja aloitti oppikoulun siellä. Sitte me oltiin Pietarsaaressa koko vuosi 1956, jolloin Kekkonen tuli presidentiksi ja jolloin oli suurlakko. Ja suurlakon aikana Lissu oli Vaasassa luokkakaverinsa kanssa. Takaisin tultiin 1957 kesällä, jolloin mä menin neljännelle luokalle.

Veli: No mitä sä muistat siitä ku mä olin pieni

Äitee: No se ny oli se suurin tapaus ku sä kouluhun menit ja sä kätes loukkasit.

Veli: Miten se tapahtui?

Äitee: Pikkukärriyllä mentihin hakemahan koltia täyttämähän tuonne Keski-Lahtehen. Oli ainaki kolome koltia päällekkäin pikkukärriyllä ja sun pantihin sinne päälle sitte painoksi. Sä sieltä putosit sitte ku ne tuos mukas kääntyvät niin äkkiä niin sä putosit sitte ja käsi meni poikki ja olokavarsi murtui

(Ulla: Mitä meni käsi poikki? Veli . Isä tihautti kärriyltä)

Veli: Ja sitte vietihin sairaalahan ja pantihin kipsihin

Äitee: Niin, ensin meinattiin mennä tuonne Alalaharen tytär oli silloin sairaanhoitajaksi valamistunu ja meinattiin jos se vähä kattoos sitä. Se ei luvannu kattua. Piti lähtiä heti Seinäjoelle sairaalahan vain.

Veli: Sitte nukutukses verettiin ensin paikoollensa ja pantihin kipsihin. Kauanko mä olin sairaalassa

Äitee: Emmä muista, olisko ollu viikon. Älä ny Ulla tuu siihen!

(Ulla: Saan mä olla missä vaan!)

Veli: Nyt mä muistan: Sen jälkehen ku mä olin tullu sairaalasta niin mun piti kantaa sellaaista vesikannua, jotta se oikenis tuo käsi. Se oli kauheen tylsää. No muistat sä koska mulla oli se keuhkokuume ku mä olin toisen kerran sairaalassa sairaalas.

Äitee: Se oli kohtapian sen jälkeen ku te olitta Erkin kans molemmin

Veli: Mitä lastentauteja mulla oli?

Äitee: Hinkuyskä, vesirokko ja tuhkarokko. Ei tulirokkoa. Se oli varmaan tuhkarokon jälkitauti se keuhkokuume.

Veli: Mulla on itellä semmooenen mielikuva, että mulla olis ollu korvatulehduksia hirmu useen

Äitee: On sulla ollu monta kertaa ja Otorioonina pantihin ja se sillä parani sitte ja oltiin joskus lääkriski ja se sitä määräs. Muistan ku isä oli kerran nähny Toivion Salmea ja se sanoo, että Otorioonina panna. Ja sillä aina parani eikä tarvinnu mitää penisilliiniä eikä sitä ollukkaa palioa

Veli: Onko mulla koskaa puhkaastu korvia

Äitee: Ei oo. Enite sulla on ollu korvatulehduksia

Veli: Mihinkä sitte mä oon penisilliiniä syöny ku mulla on selvä mielikuva siitä

Äitee: Oisko se sitte ollu siihen korvahan

Veli: No mitä olinko mä palio koulun aikana sairas

Äitee: No et oo ollu, ei meirän oo kukaa ollu kovin palio sairahia koulun aikana. Emmä muuta muista. Eihän niitä muista ku niitä on niin monta ollu mitä milläki on ollu

Veli: No muistat sä mitää muuta erikoosta siltä ajalta ennenku mä menin kouluhun

Äitee: No sen että sä olit kauhian hilijaanen. Kauhian hilijaanen poika olit, hilijaasee ku muut ennen kouluhun menoa. Olit omahan läjähäs palio. Erkkikin oli jo palio vilikkahampi. Hessa oli kans hirviän hilijaanen ja ujo. Mä muistan ku pikkutuvalla vaan ovenraosta kattoo ku tuli vierahia. Ku Homesojan mumma tuli niin meni kamarihin ja vain ovenraosta kattoo. Isäki sitä aina muisteli

Veli: Mä olin viisivuotias silloin ku me muutetihin tänne

(Ulla: Minun kokoinen, hei minun kokoinen. Mikko: Isä tuu täälä käymähän)

Veli: Kun mä synnyyn pikkutuvalla niin sielä oli jo seitsemän lasta ennen mua. No mitä muuta. Miten kouluun lähtö sujui

Äitee: No se oli vaikiaa sulla kanssa niinku Jukallaki oli. Se oli hankalaa kyllä se kouluhun lähtö etkä sä tahtonu mennä ja isä monta kertaa pyörällä veiki sut sitte.

Veli: Se oli vastenmielistä. Minkä takia?

Äitee: No ei ku sä olit sellaanen hiliijaanen kauhiasti ja mihinää ei ollu ollu vielä palio kenenkää vierahien kans

Veli: No muistat sä mitää erikoosta Pietarsaaren ajalta

Äitee: No Juhani lähti sieltä armeijahan

Veli: Mulla ei oo Pietarsaaresta mitää muuta mielikuvia ku se ku kouluhun mentiin. Se oli valtavan iso kivitalo ja sielä trampattihiin portahia ylös monta kerrosta.

Toinen mielikuva mulla on semmoonen ku mä sain tuon hymypojan ja mua hävetti hirveästi. Mä tuln sellaasia sivukatuja pitki kotia ja yritin pitää sitä hymypoikaa todistuksen takana piilossa

Äitee: Se oli suuri asia silloin se hymypojan saaminen

Veli: Miten niin?

Äitee: No ku sitä ei saanu ku vaan yksi! Pidettiin niin erikoosena, niinku olik

Veli: Mullahan niitä on kolme

Äitee: Niin sä oot Ilimajoen kansakoulusta saanu ja oppikoulusta

Veli: Muistat sä oppikouluajasta mitää erikoosta?

Äitee: Hyvin aina on menny oppikoulu koko aika. Oot ollu priimuski monena vuonna.

Veli: Nää synnytykset, onko ne tapahtunu kotona kaikki

Äitee: On kaikki muut paitsi Helena on syntyny Lapuan synnytyslaitoksella. No ku oli mulla jotain erikoosta mulla tulehrusta. Ne pani sinne sitte ku ei uskaltanu ottaa riskiä sitte jotta olis kotona synnyttäny. Lasse ja Jouko ja Jukka on syntyny Seinäjoen synnytyslaitoksella. Kaikki muut kotona

Veli: Mikä oli kättilön nimi?

Äitee: Ylitalo. Joskus oli Kauppila Koskenkorvalta. Sitte oli aina joku kodinhoitaja meillä

Veli: Mä muistan kun Joukon tai Jukan syntymän jälkeen meillä oli kodinhoitaja, joka laittaa perunamuusia ja se laittaa siihen sipulia ja se oli kauhian pahaa.

Äitee: Mitäs te sairastitte sitte täälä silloin ku mä olin Seinäjoella. Oliko se sitte se tuhkarokko ku silimihin otti kauhiasti ja piti olla ihan pimiä. Mikäs tauti se on nyt ku silimihin ottaa.

Veli: Tämä Rantalopen nimi. Se on sen talon nimi. Se ei oo siis sun äitin eikä isän kummankaan kotitalo. Ne on ostanu sen ja muuttanu siihen

Äitee: Aiti on syntyny Yli-Jussilas ja isä on Rintasalos Ritoolankyläs. Yli- Jussila oli Osuuspankin talon kohdalla.

Rintasalos on nyt se Mäkilaurooselan Antti ja Saimi isäntänä ja emäntänä.

Veli: Sun isä ja äiti on siis ostanu Rantalopen ku ne on menny naimisiin. Mitä muita Loppia siinä on?

Äitee: Rintaloppi. Larvaloppi, Uusiloppi, Keskiloppi kaikki on siinä ihan pienellä alalla.

Veli: Tuleeko se Rantaloppi siitä että se on sen puron rannalla vai mikä se on

Äitee: Voi olla. Luoma se on, Krapuluoma

Veli: Kuinka palio siinä oli maata

Äitee: Mä muistan että kuustoista hehtaaria

Veli: Onko ne maat jota meillä on Mäntylopella... Siinäki on yks Loppi

Äitee: Isä sen nimen on tehny. Mäntyvainio se on ollu aina mutta isä sanoo sitä Mäntylopeksi. Se on sitte pantu kirijoohinki se nimi. Se on erotettu meirän koron maista. Loput maat on sitte Kalliomäen omistuksessa

Veli: Mikä se talo missä Kaisu-täti asuu. Onko se rakentanu sen itte

Äitee: On ihan ittellensä rakentanu eläkepäiviä varte